

Solberg møtte familiene

Møte. Familiene som bor under det rasutsatte fjellet Mannen i Rauma, fikk søndag besøk av statsminister Erna Solberg. Familiene har blitt evakuert flere ganger på grunn av fare for ras fra fjellet og kunne søndag fortelle statsministeren om hvordan det oppleves. I fjor høst forsøkte Norges vassdrags- og energidirektorat å utløse et skred ved å tilføre vann i fjellet, men det lyktes ikke. Fjellpartiet er under konstant overvåking. Bevegelsene i den delen av fjellet som kalles Veslemannen er nå på noen få millimeter i uka, ifølge den siste ukerapporten fra NVE. ©NTB

I Rauma: Erna Solberg.

Foto: NTB scanpix

Støtter trussel om anmeldelse

Sjikanesaken. Flere av deltakerne på hytteturen der det ble sendt en sexmelding til Liv Signe Navarsete, støtter Sp-ledelsens trussel om anmeldelse.

– Jeg håper at det ikke blir nødvendig med politianmeldelse, og at vedkommende som sendte meldinga tar til fornuft og sier unnskyld til Navarsete og partiet, sier Rune Hjulstad, som er fylkessekretær i Senterpartiet til NRK. Hjulstad var en av de ti som deltok på hytteturen, åtte av dem har verv i Sp. ©NTB

• Internasjonal handel

Her er de norske handelsm

Amerikanerne ønsker å selge GMO-varer, ferdigmat og kjøtt behandlet med veksthormon i Norge.

I tillegg vil de gjerne kjøpe vannkraft, og synes oljekonsesjoner, landbrukstoll og legemiddelregelverk er urettferdig.

«Jeg vil takke det norske folk for deres forpliktelse til en rettferdig og gjensidig handel», sa USAs president Donald Trump da statsminister Erna Solberg besøkte ham i Det hvite hus i januar.

Noen måneder senere offentliggjorde USAs handelsutsending Robert Lighthizer sin gjennomgang av USAs utenriks-handel. Konklusjonen er at det mangler noen ting før handelen mellom Norge og USA blir det

Trump mener når han snakker om «rettferdig» handel.

Nærmere bestemt: Norske tollregler er for snille mot EU og skaper store problemer for amerikanere som vil importere spesielt landbruksprodukter og ferdigmat.

Rapporten mener spesielt at uforutsigbarheten i når Norge kutter toll på landbruksvarer – som amerikanerne anslår kan skje på to til fem dagers varsel – «favoriserer europeiske leverandører i nærheten og gjør varer fra USA, spesielt frukt, grønnsaker og andre planteprodukter med

kort levetid, veldig vanskelig å importere».

Kritisk til landbruksstøtte

Amerikanerne reagerer også på den direkte støtten til norsk landbruk. «Selv om landbruk bare står for 0,5 prosent av BNP, utgjorde støtte Norge bidrar med til sine landbruksprodusenter 60 prosent av den totale gårdsinntekten mellom 2014 og 2016», heter det.

Tallet, som (nokså korrekt) plasserer Norge blant de landene i verden som har høyest landbruksstøttenivå, har amerikanerne hentet fra OECDs statistikk.

Til sammenligning utgjorde USAs tilsvarende støtte til landbruken i 2016 8,71 prosent av gårdsinntekten. Amerikanerne mener i tillegg at tollnivået er urimelig høyt.

«Selv om Norge er mindre enn 50 prosent selvforsynt på landbruksproduksjon, opprettholder landet tariffen på landbruksprodukter som kan være så høye som flere hundre prosent, for å beskytte innenlands landbruksinteresser.»

Pizza og polpolitikk

Gjennomgangen av det norske handelsregimet kommer i en årlig rapport USAs handelsutsending avgir til nasjonalforsamlingen om USAs utenriks-handel. I rap-

porten ramser Trumps utsending Robert Lighthizer opp følgende punkter amerikanerne merker seg ved politikken til Norge, landet Donald Trump kaller en «favoritthandelspartner»:

- Vi har «i praksis forbudt import av landbruksbioteknologi-produkter (primært GMO-produkter, red.anm.)» Rapporten understreker spesifikt at USA har tenkt å presse Norge på nett opp dette.

- Vi forbyr storfekjøtt behand-

– Dårlig norsk tilgang

«USA har dårligere markedstilgang på norsk jordbruks-sektor enn for eksempel EU og land vi har frihandelsavtaler med.»

Torbjørn Tuft, prosjektleder i Agri Analyse

Norsk alkoholrekord – i Sverige

Grensehandel. Aldri før har Systembolagets grensebutikker solgt så mye alkohol. NHO-direktør mener sukkeravgiften er årsaken. I første kvartal har omsetningen av alkohol ved Systembolagets utsalg i de fem fremste grensehandelsregionene i Sverige gått opp med 8,9 prosent fra i fjor, skriver VG. Administrerende direktør i NHO Mat og Drikke, Petter Haas Brubakk mener sukkeravgiften innført høsten 2017 er årsaken. ©NTB

Mobiliserer mot ny ordning

Pensjon. Motstanden mot den nye pensjonsavtalen for offentlig ansatte øker. Stadig flere underforbund oppfordrer medlemmene sine til å stemme nei. – Alle ser at dette er en avtale som favoriserer legen og arkitekten fremfor kokken og helsefagarbeideren, og alle ser at den vil gi altfor dårlig pensjon for de unge, sier Stein Asthøy, talsperson i alliansen Forsvar offentlig pensjon til NTB. ©NTB

Fakta

Norsk handel med USA

- **USA mener** varehandelen med Norge gikk fra et handelsunderskudd (USA kjøpte mer fra Norge enn nordmenn kjøpte fra dem) på 484 millioner dollar i 2016 til et handelsoverskudd på 269 millioner dollar i 2017.
 - **USA eksporterte** i 2017 varer for en verdi av 5,3 milliarder dollar (rundt 42 milliarder kroner) til Norge, en økning på 35 prosent fra året før. De importerte varer for 5 milliarder dollar (rundt 40 milliarder kroner).
 - **De nyeste tallene** for kjøp og salg av tjenester er fra 2016, og viser at USA selger tjenester til Norge for 3,1 milliarder dollar og kjøper for 2,7 milliarder.
 - **Amerikanerne har** investert 32,3 milliarder dollar direkte i norske aksjer. De største investeringssektorene er gruve-drift, industri og informasjon.
- Kilde: 2018 National Trade Estimate Report on Foreign Trade Barriers*

God stemning: Norge ble utpekt til favoritt handelspartner da Erna Solberg besøkte Donald Trump i januar. Men Erna har fortsatt mer å gi amerikanerne, ifølge en ny analyse av norsk USA-handel.

Foto: Heiko Junge / NTB Scanpix

Notert

Østover: Kronprinsesse Mette-Marit og kronprins Haakon setter kursen for Baltikum.

Foto: Vidar Ruud / NTB scanpix

Kronprinsparet til Baltikum

Statsbesøk: Striden med Russland har fått NATO til å styrke sitt nærvær i Baltikum. Onsdag besøker kronprinsparet Litauen, hvor norske soldater er på NATO-opdrag.

Samme dag besøker forsvarsminister Frank Bakke-Jensen (H) det norske styrkebidraget i Litauen.

Norge har for tiden 28 soldater i Litauen, og bidraget er en del av NATOs operasjon i landet. Den norske oppklaringsenheten fra Hæren er underlagt tysk kommando.

Bakteppet for NATOs økte tilstedeværelse i de baltiske landene er Russlands annektering av Krim-halvøya fra Ukraina i 2014 og landets innblanding i borgerkrigen i Øst-Ukraina. Russlands handlinger har skapt stor uro i Latvia, Litauen og Estland.

– Det er viktig for Norge å vise at vi er med på å ta felles ansvar i NATO, sa utenriksminister Ine Eriksen Søreide (H) til NTB da det norske bidraget første gang ble kjent i fjor vår.

Visitten til Litauen avslutter kronprins Haakon og kronprinsesse Mette-Marits omfattende rundreise i de tre baltiske landene. ©NTB

Mer til Stortingets byggeprosjekt

Bevilgning: Stortingets finanskomité vil etter alle solemerker godkjenne en utvidet fullmakt på 90 millioner kroner til Stortingets skandaleombruste byggeprosjekt.

– Jeg tror ikke det blir noen problemer med å få fullmakten igjennom, sier finanskomiteens leder Henrik Asheim (H) til NTB.

– Mitt inntrykk er at Stortinget er villig til å holde hjulene i gang. Det dyreste som kan skje nå, er at byggeprosjektet stopper opp, sier han.

Finanskomiteen skal behandle saken mandag. ©NTB

urene Trump vil rive

let med veksthormoner, «til tross for fraværet av vitenskapelig bevis for at denne praksisen utgjør en risiko for menneskers helse».

• Vi gir gunstig toll til pizza, pasta og annen ferdigmat fra EU. Det er urettferdig for amerikanske produsenter, mener amerikanerne.

• I tillegg subsidierer vi pizza, sjokolade og andre varer som bruker norske råvarer som kjøtt, melk og ost.

• Vinmonopolet er «kronglete» og «tidkrevende» for amerikanske vinprodusenter.

• Anbudsrundene for innkjøp av legemidler er vanskelige å forstå for amerikanerne, som mener de får for lite tid til å forberede seg, ikke skjønner hvordan vinerne utpekes, og at prosessen ikke sikrer dem nok hemmelig-

hold av bedriftshemmeligheter.

• Konesjonsrundene for olje og gass «har historisk favorisert norske interesser».

• Utenlandsk eierskap av vannkraft er i hovedsak forbudt.

Norge får derimot skryt for å ha «fortsatt å bygge ned tariffen på industriprodukter på unilaterale (ensidig, altså uten at en handelspartner har bedt om det, red. anm.) basis», og at 95 prosent av tariffinjenene for industriprodukter for øyeblikket er tollfrie.

– Norge lavt prioritert

Torbjørn Tufte, prosjektleder i Agri Analyse, har analysert USAs internasjonale handelsavtaler med et norsk blikk. Han kjenner seg igjen i den nye analysen. Det er lite særbehandling av Norge, ifølge Tufte.

– Dette er veldig nært posisjonen USA har i internasjonale forhandlinger, det være seg WTO, TTIP eller TPP, skriver han i en e-post.

For Norges del er det inntil videre WTO som regulerer handelen med USA.

– Det vil si at USA har dårligere markedstilgang på norsk jordbrukssektor enn for eksempel EU og land vi har frihandelsavtaler med, og utviklingsland vi har gitt ensidige preferanser til.

USA har historisk lagt stor vekt på WTO som rammeverk for sin internasjonale handel. Det er først de siste årene at landet for alvor har begynt å fremforhandle handelsavtaler med enkeltland eller mindre grupper av enkeltland.

Tufte tror ikke Norge står vel-

dig høyt oppe på prioriteringslista når slike avtaler skal lages. Det betyr sannsynligvis at krav om markedstilgang for GMO-produkter og veksthormonbehandlet kjøtt ikke kommer med det første.

– Uten at vi starter forhandlinger om en frihandelsavtale med USA, ser jeg ikke noen grunn til at de skal få gjennomslag for synet sitt. Jeg tror nok at Norge ikke er spesielt høyt prioritert i USA på hvor de setter inn store ressurser. Det tror jeg nok er langt mer rettet mot Latin-Amerika og asiatiske markeder, og til en viss grad EU, uten at jeg helt vet hvordan samtalen mellom USA og EU er nå.

Michael Brøndbo

michael.brondbo@nationen.no